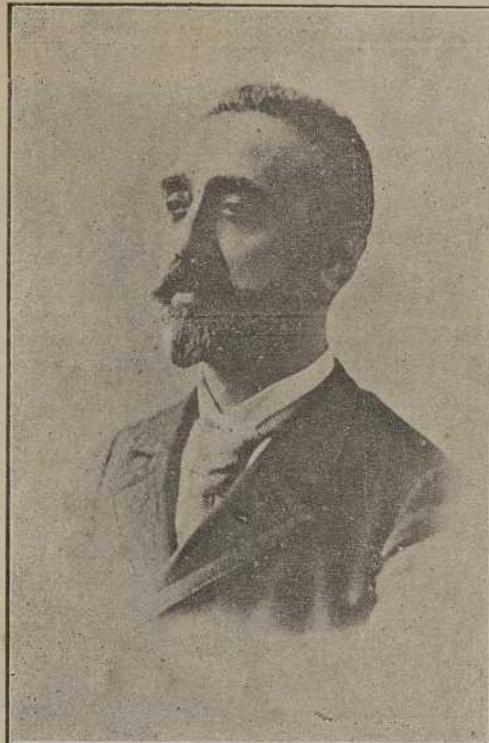

Nº 83

Roxelio Lois.

E S F T P H E A R

PONTEVEDRA

TIPOGRAFÍA DE LA V. DE J. A. ANTUNEZ.

1894.

ACADEMIA
LEGA
ORUÑA

334

boteca

S Golo

REAL ACADEMIA
GALEGA
A CORUÑA

3334

Biblioteca

ESTRUGAS.

A mi queridísimo amigo
Salvador Salines y Rodríguez, distin-
guido poeta regional y escritor
castro, Sahagún

R. R. J.

Pontede 2 de Noviembre 1896

É PROPIEDÁ.

ROXELIO LOIS.

ESTRUGAS

LIBRO DE VERSOS EN GALLEGO

QUE O AUTOR TEN Á HONRA DE ADICARE

A LAUREADA SOCIEDÁ CORAL "**A OLIVA**"
DE VIGO.

PONTEVEDRA:
TIPOGRAFÍA DE LA VIUDA DE J. A. ANTUNEZ.

1894.

ESTRAGNA

ESTRAGNA

ESTRAGNA

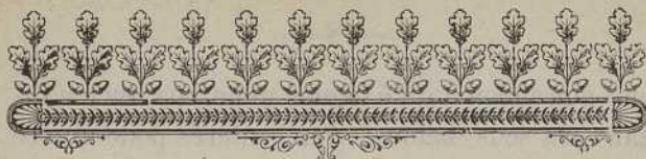
ESTRAGNA

ESTRAGNA

ESTRAGNA

ADICATOREA.

ЛЯСКОВА

16 de Decembre de 1888.

lembranza d'esta fecha qu'enxa-
mais esquencerei por sere grade-
cid'a miña y-alma, débolle a hon-
ra de adicarlle à frolescente e lau-
reada Sociedá Coral *A Oliva* de
Vigo, este pequerrecho libro que leva por título
ESTRUGAS, libro que por mais que apareza ca-
tivo polos traballos que o forman, resolta con
todo, un xigante coas *Duas palabras* con que se
dinou honralo o enxebre gallego e *Romanceiro de*
Pontevedra, Eduardo Nuñez Sarmiento, dino de
figurar, sen dúbida algunha, à testa d'os pirmeiros
esquirtores d'a rexión galaica.

Como é moi pusibre que algunhas presoas

que non saben o qu'é faguer unha boa aución digan pra seus betons: ¿qué enterés pode guiare a Loís ó dispensarlle tal ousequio “A Oliva” de Vigo? decirles debo: que o úmeco enteres que n'est'acaseón me move, é pagare unha deuda de gratitú que co'el teño, dendez qu'en Vigo estiven co'a *Sección xuvenil* pontevedresa por min fundada e dirixida, e traguer à sua lembranza a feliz realizaceón d'o Certame Musical pol-“*O Galiciano*” organizado n'o ano de 1889, certame o mais notabre hastr'agora d'os celebrados en Galicia e n'o que a tan destinguida Sociedá Coral, dirixida pol-o intelixente mayestro don Manoel Rodriguez Mariño, que morreu pouco tempo fai, tivo a groria de gañare ó pirmeiro prémeo cun-sistente n'unha *medalla d'ouro* concedida pol-o que foi en vida o Exemo. Sr. don Benito Soto, gallego antuseasta como poucos, e cinco centos de pesetas regaladas pol-o Sr. don Severino Lopez, distinguido e dino fillo d'iste pobo, residente en Buenos-Aires.

Esprical-as razós que teño pra lembrarme, d'ista, pra min, tan respetabre e moi quirida *Coleutividá*, soyo me falla s'opripiarlle que perdoe o meu estrevemento e que xamais s'esquenza de que a homilde proba de cariño con que a distingo é pra que teña a seguranza de que namentres eu non abandone iste val de bágoas serei unho d'

os mais antuseastas admiradores de tan brillante Sociedá, honra hoxe d'a feiticeira *Pelra d'os mares*, cibdade à que saúdo respetoso e cheo de gratitú polos afeutuosos ousequios que seus tan bondosos e ilustrados fillos tiveron a dinación de dispensarme n'a noite d'a fecha que serve de título a istes ringuilóns.

Roxelio Lois.

Pontevedra Setembre de 1894.

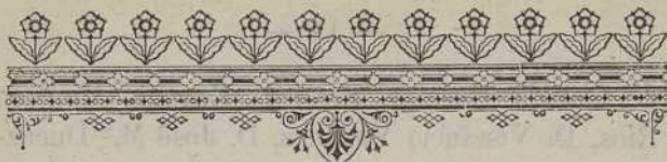
et invenit deus et regnabat nos et regnabat et
et regnabat et regnabat et regnabat et regnabat
et regnabat et regnabat et regnabat et regnabat

et regnabat et regnabat

SAÚDO

DE GRATITÚ DIRIXIDO POL-O AUTOR D'ISTE LIBRO
Á TODAL-AS PRESOAS QUE CONTRIBUIRON CON PRÉMEOS
PRA O CERTAME MUSICAL
CELEBRADO N'A CIBDÁ DE ~~HECENES~~
O ANO DE 1889.

оатва
и възстановяването на
дължността на премиер-министър
и дължността на министър на външните
отношения

Señoras y Señores;

AL dar comienzo á la grandiosa y solemne fiesta que en este recinto del arte nos congrega y que á costa de inmensos sacrificios y desvelos sin cuento he organizado en representación de la Redacción de *O Galiciano*, semanario gallego que me honro dirijir, faltaría á uno de los mas sagrados deberes si en nombre de la misma, y en testimonio de la mas profunda gratitud, no dirigiese un respetuoso y cortés saludo á S. M. la Reina Rejente; á S. A. Serenísima Sra. Infanta D.ª Isabel; á los ilustrados y humanitarios Centros gallegos de Buenos Aires y de la Habana; á los dignos hijos

de Galicia Exemos. Sres. D. Eugenio Montero Ríos, D. Venancio Vázquez, D. José M.ª Ducazcal, D. Matías López y D. Benigno Soto; al Ilustrísimo Sr. D. Rafael Sarthou; á los entusiastas pontevedreses Sres. D. José Casal y Lois, D. Severino López, y D. Enrique Peinador; á los apreciables propietarios de la “Fonda y Café de Méndez Nuñez” de este pueblo, Sres. Iglesias y Martín; al Sr. D. Baldomero Lois, ilustrado director de *El Eco de la Pasamanería* y activo correspondiente de *El Diario de Pontevedra*; y, por no ser prolífico, á todos los que contribuyeron á la realización del Certámen musical que acaba de declarar abierto su dignísimo presidente el Señor D. José Varela Silvari.

Muchos fueron los sinsabores que he sufrido para conseguir el brillante resultado que habrá de tener, seguramente, esta importante y sumptuosa fiesta producto de la pobre iniciativa del más humilde periódico de la región galaica y del entusiasmo y entrañable afecto que á su patria le profesa el popular e inspirado compositor gallego que preside este acto; pero esos sinsabores que durante algunos meses he pasado los olvido gozoso en este instante al fijar mis ojos en los encantadores grupos de bellas y distinguidas damas que en la ocasión presente son digno adorno de este templo al arte consagrado, y ante la presen-

cia de tan docto y respetable tribunal que, dada su competencia é ilustración habrá de juzgar con imparcialidad y acierto á cuantos se presenten á tomar parte en este Certámen.

Saludo también al Excmo. Sr. Capitan General de Galicia por su buen deseo en pro de este festival; á las dignas autoridades civil y militar de esta provincia; á las Sociedades artísticas que tan dignamente están representadas en este acto, y, por último, á la prensa en general, palanca poderosa de la civilización y elemento el más necesario para que esta clase de fiestas responda á los deseos de sus iniciadores, pues que á ella debemos que no resulte desairada la lid artística por *O Galiciano* provocada, y que dadas la imparcialidad y rectitud del tribunal habrá de ser tan honrosa para el vencedor como para el vencido.

Para cumplir mejor el grato deber que me impuse, también quiero hacer pública la inmensa gratitud que debe la Redacción de *O Galiciano* al dignísimo é ilustrado diputado por Pontevedra Sr. D. Eduardo Vincenti, quien, uniendo á su buen deseo la tan admirable actividad que le distingue, ha hecho en obsequio de sus representados todo cuanto ha sido posible para que este festival sea digno del pueblo que le otorga, con justicia, sus sufragios.

Y una vez que del Sr. Vincenti me ocupo, debo hacer una manifestación, y es que, debido á una indicación suya, estoy dispuesto á invertir, no una insignificante parte, como él ha dicho, sino todo cuanto pueda corresponderme de los ingresos de este Certámen para perpetuar la celebración del mismo con la restauración de las tan admiradas y artísticas ruinas del ex-convento de Santo Domingo, á las cuales, desde hace tiempo, miran con glacial indiferencia todos aquellos que tienen el deber de aislarlas y vigilarlas aunque no sea mas que para evitar el foco de infecção que en ellas existe en perjuicio de la salud pública, y para que no prosigan su obra de destrucción los que en ellas no ven mas que espaciosos y productivos solares.

Satisfecho mi deseo que era patentizar el profundo agradecimiento que abriga la Redacción de *O Galiciano* hacia todas las personas que se han dignado honrarla y favorecerla para que el resultado del Certamen musical, declarado abierto ya por la presidencia, sea todo lo satisfactorio posible, voy á terminar, y antes de hacerlo, permitidme que dirija un cariñoso ruego al inteligente y repetable tribunal que nos preside, ruego que estoy seguro no habrá de ofenderle y que será atendido, cual corresponde, por limitarse á que resplandezca la justicia en su veredicto, ya que

confiados en ella se presentan á luchar, viniendo de poblaciones muy distantes, elementos artísticos de gran valía.

Ilustrados individuos del Jurado:

Si alguno de vosotros, obligado por recomendaciones que siempre se hacen en estos casos, viniese dispuesto á faltar á su conciencia negándole mérito á quien verdaderamente lo atesora, preferible es que abandone el honroso puesto que ocupa, antes que cometer tan censurable acción; porque deseando como deseo, que en este Certámen resplandezca en todas vuestras decisiones la mas estricta imparcialidad, no vería satisfechas mis aspiraciones si, lo que no es de esperar en la ocasión presente, dejaseis de ser, para descrédito de estas lides artísticas, hombres honrados y justicieros, jueces dignos é independientes.

HE DICHO.

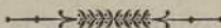
234

litteris et ceteris invenientibus. Et utrumque sicut
medicamenta sunt in medicina utriusque medicinae
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis. Non enim in aliis sunt
potest esse in aliis.

CHOICE

Dos palabras.

FASA de doce años que, siguiendo el movimiento literario de Galicia, vengo notando progresos tan satisfactorios que me hacen enorgullecer, y admirar, al propio tiempo, la *fecundía* incontrovertible de todos aquellos que arrancan á su ingenio las más ricas filigranas con que podemos embellecer las páginas de los anales patrios. Hace seis años que escribía yo un juicio crítico de *Petra antre seixos*, obra de Rogelio Lois, y hacía votos porque aquél continuase sus no interrumpidos progresos en el género epistolar. Hoy ya no necesito amonestaciones ni adverten-

cias: el antes poco avisado poeta que podía vanagloriarse de ver estampado en las primeras páginas de su libro un prólogo de Echegaray, ha madurado hoy su inventiva, y puede con orgullo figurar en la primera línea que yo creo ha alcanzado, corriendo parejas con los que marchan á la vanguardia del movimiento operado en la literatura gallega. Me complazco sobremanera en reconocerlo así, siquier mi opinión sea de valía insignificante. No veo en Lois, al cantor de trivialidades ni al que repite las preconizadas endechas del bardo céltico, vibrando ya la espada de Gundar ó ya llorando con la melancólica vírgen que recorre los sotos de la pátria amada mientras sus labios fulminan el anatema hirviente que se estrella contra la coraza absolutista que ostenta el señor feudal. Lois dejó los cantos de Isaias y las soberbias endechas de Homero para ser poeta gallego, sin discrepar una línea de la ruta seguida por Curros en su energía y de la trazada por Rosalía en sus lamentos perdurables: Lois dejó de ser poeta de ocasión para serlo de actualidad.

No necesita pomposos prólogos ni el auxilio de lazaronis para guiarle por la escabrosa senda de la inspiración. Cuando el individuo llega á la mayor edad no le son precisos tutores, ni ayos que guien sus pasos, sinó que expontáneamente conoce los caminos y los recorre sin el menor

tropiezo. Lo mismo le pasa á Lois; tanto domina el campo elegiaco como el de la heróica epopeya; tanto camina con la viuda y sus lamentos, exhalando quejas, como llora con la caduca ancianidad del decrepito; tanto juega con el chiquillo en las márgenes del arroyuelo como acompaña al mozo en sus áticos dichos y no menos picantes censuras: en fin, Lois siente como gallego, piensa como gallego y escribe como poeta. Ya no es el Cadalso de las epístolas á lo Anacreonte ni de las quejas á lo Vernet, es más, mucho más. Ahora tiene harpegos para todo y surge de su lira tanto el áccido que *convulsiona* y excita la hilariidad, como el aletargado fuego del sentimentalismo que hiere y anonada. La patria es el molde; los desengaños la turquesa; el sentimiento el antemural, y la inspiración el guía que esparce ó concentra, que reduce ó disemina, que impele ó sugeta, que anima ó desfallece, que inmortaliza ó relega. Todo tiene un sonido en las bien templadas cuerdas de ese corazón que muchos rebanan por envidia, que otros admirán con retraimiento, que los más veneran y que los menos acriminan. De todo hay en el mundo y nadie puede ajustarse á todos los criterios. Lo mismo que sucede en ideas políticas sucede en ideas literarias; pero aún así, todos convienen en decir que cuando un individuo sobresale su razón ten-

drá para ello, y que cuando se le persigue su valimiento tiene, porque es sabido que al pequeño se le dá cara y no la pluma, y al sensato la pluma y no la cara, porque la sensatez es una virtud que compadecé al que la censura sin motivo, y aún creándole viene á ser como un cuadro disolvente que desaparece ante el primer rayo de luz que llegue á tocar en la cámara que concentra las figuras representables por un mecanismo artificioso. Y, como el artificio no tiene valor real, por eso la realidad detesta los simulacros y desvanece las representaciones que nada tangible pueden revelar. Esas rephantaciones osadas, tambien han desaparecido de la pluma de Lois y solo quedó la realidad descarnada, burlesca como espantajo de carnaval unas veces, triste como la figura escuálida de un moribundo otras, alegre como nuestros cantos casi siempre ó ya melancólica y gemebunda como el quejido de la tórtola que puebla nuestros valles. Y no basta el elemento detractor que persigue para humillar al espíritu gigante que le doblega; no basta el alma cándida que cree, para desorientar á la intencionada que delibera. Sin embargo, en la bondad de las obras existe marcado un sello que no puede adulterarse, una señal característica que las identifica, un rasgo imperecedero que las inmortaliza. En *Pelra antre seiços* habeis visto á Rogelio Lois, gallego, al

hombre que siente y expresa imperfectamente, porque la imaginación se adelanta á las inspiraciones sensibles; hoy fijaos y vereis á Rogelio Lois, poeta, al que encuentra en el vocabulario de la madre la ternura y en el del aldeano el excepticismo que conmueve, al tiempo que engendra una desconfianza, aunque maligna, justa y asequible. En el primer caso el llanto sincero y conmovedor, en el segundo la risa y el sarcasmo de la hipocresía; en el uno los amargos lamentos de Chateaubriand, en el otro la maliciosa sonrisa de Voltaire, ora la inocencia de la mujer, ora la doblez del hombre, ya el sándalo que perfuma, ya el narcótico que envenena.

Todo esto siente el pecho del gallego. Entre la sencillez de las campesinas escenas surge, como el ojo inyectado de un cíclope, la amortiguada pupila de la hipocresía que todo lo malea y contamina: tras la voz amante de la familia viene la intencionalmente halagadora del vecino que aparenta: en tanto el uno vierte lágrimas de dolor, el otro suelta sonrisas de sarcasmo; uno ríe con alegría franca y leal y el otro llora impelido por las conveniencias.

Quien así conoce el mundo y lo esculpe fielmente, practica una obra meritoria; y cuando esta obra vá acompañada del embellecimiento que le prestan la inspiración y el talento centuplicase

su valor y hace un bien á la humanidad que está hambrienta de leer en las revelaciones lo que no puede formular por simples presentimientos ó por impresiones propias más ó menos notables.

Este conocimiento del mundo nos dice que la sociedad es un libro escrito en caracteres microscópicos y que es preciso aproximar el aparato para leerlo: pero esos caractéres hállanse ocultos tras el velo de la intención que desfigura, y es necesario romper este velo para penetrar en el cuerpo de la lectura. Y, como esto es preciso respetarlo, por eso se deja siempre al buen criterio del observador el preconcepto y al del escritor la recta intención.

En este caso no puedo menos de elogiar á Lois en su humorismo y de respetarle en su sentimiento. Hay poetas que sin saberlo hacen su biografía y otros que la hacen sabiendo que la lección aprovechará.

Muñez Sarmiento.

Pontevedra Septiembre 19 de 1894.

'O REISEÑOR GALLEG ROSALÍA CASTRO DE MURGUÍA.

Por mais que sexa probe á miña pruma
Pra honral-a tua lembranza tan quirida,
Perdoa si o teu sono eterno, hoxe,
Enterrumpo, cantora de Galicia.

Oficerche, de *Estrugas*, unha folla
É soyo Rosalía meu desexo...
O que dá d'o que tén, fai xa d'abondo...
Eu frores con que honrarte non-as teño.

—
Pra sémpre a voz se apagou,
N'ista rexión feiticeira,
D'a aveciña mais palreira
Que Dios n'o mundo creóu
Pra trinar, d'o Sar, à beira.

Por iso os campos tristeiros
Están e muchal-as frores...

Calaron os reiseñores
E os labregos n'os turreiros
Non beilan c'os seus amores.

A gaita, os mèlidos sons
Trocou por tristes xemidos...
Chegan òs nosos ouvidos
—D'os galaicos curazóns—
Os postrimeiros laídos.

Tal perda è de lamentar...
Pois morta, xa, Rosalía,
N'o ceo d'a Poesía
Deixa un astro de alumar
Que a moitos ecriusaría.

¿Quén, de hoxe mais, as suas trovas
Oucirá sen saloucar
Nín lerá, sen esbagoar,
As sintidas *Follas Novas*
Que deixóu pra nos honrar?

A galaica rexión, berce de frores
D'a que foi ispirada poetisa,
Xamais volverá a oucire, por desgracea,
Os sobrimes acordes d'a sua lira.

¡Descansa, *Reiseñor*, que á vella Soevia
No-esquenze os teus *Cantares predileutos*,
E a seguranza tén, de que seus fillos
Alaudan tua lembranza con respeto.

ÓS MOI APRECEABRES ENDIVIDOS

d'a laureada Sociedá Coral "A OLIVA" de Vigo.

Saúde, dinos fillos d'o traballo,
Exempro de virtud'e de honradez;
Soldados distinguidos d'o brillante
Exército ordenado por *Clavé*.

Recibide unha'aperta d'o que alauda
Vosas glorias, contento, antuseasmado
E ogallá continoedes conquerindo
En todol-os Certames, xustos lauros.

C'o agarimo d'a Xunta direutiva,
Co-a sabencia d'o voso director
Podedes alcanzare mais viutóreas
Que as que outivo o pirmeiro Napoleón.

Pintamonas non son; digo o que sinto
E creyo que o que dixen bén está...
Si un *crimen* é o facer, hoxe, xusticia
Eu confeso que son un *criminal*.

¡Quiridos hirmans meus; dinos obreiros:
Nada son, nada teño, nada vallo...
Pero non desmayare que, anque probe,
Pra vosoutros teréi, sempre, un aprauso!

2007.001.0001.0001.0001

THE HISTORY OF THE ENGLISH PEOPLE

BY HENRY HALLAM

IN FIVE VOLUMES

WITH A HISTORY OF THE ENGLISH CHURCH

IN ONE VOLUME

BY JAMES HALLAM

IN ONE VOLUME

WITH A HISTORY OF THE ENGLISH CONSTITUTION

IN ONE VOLUME

WITH A HISTORY OF THE ENGLISH LITERATURE

IN ONE VOLUME

WITH A HISTORY OF THE ENGLISH POLITICAL PARTIES

IN ONE VOLUME

WITH A HISTORY OF THE ENGLISH REFORMS

IN ONE VOLUME

NON SEAS CASCABELEIRA...

Maruxa, moza garrida,
pero moi cascabeleira,
unha xuvenca pastaba
onde a parroqueal Eirexa.
Veu o cura por alí
e fixand'os ollos n'ela
notou que había chorado
e qu'estaba moi tristeira.

—¿Qué che pasa, Maruxiña,
que tés a cor com'a cera
e que choraches m'o dicen
isas bágoas n'as meixelas?
—Qu'hei de ter, siñor Abade,
qué quér, vostede que teña?
Que de lástema son dina
e que hoxe morrer quixera.
Que o meu rapaz que iba a ser
o meu marido pr'a festa,

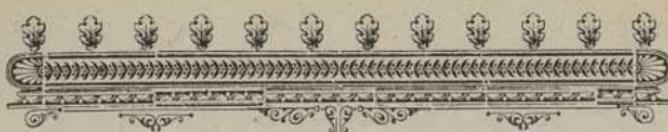
onte conmigo berrou
por alcontrarme n'a eira
rindo e brincando con Xan,
cousa que outra vez fixera.
E como me tiña dito
que pillándome n'a eira
outra vez con Xan falando
ou andando ás brincadelas,
que non volvería mais
a mirarme, hoxe fanteira
armou cunmigo, e deixoume
chamándome ¡ay! as trescentas.
— ¡Vaya por Dios, Maruxiña,
non chores mais, ten pacencia!
E agora que sei a causa
d'isas bágoas n'as meixelas
vou un bò consello a darche
e ista leución aporveita.

A muller debe ser cauta,
obedente, e ter prudencia,
pois desgraceada d'a que
é... vamos...! cascabeleira.
Fai por ver mañan á Xepe
e pídelle que che deya
outra vez o seu cariño
que de tí non terá queixa.
Eu tamen lle falarei,
Maruxa, ista noite mesma,
e confio en Dios que o noivo
será marido pr'a festa.
Pro non t'esquenzas de que

ó volver ás brincadelas
con Xan, dempois de que Xepe
che dixo que no-andiveras
é unha falta de cariño
que cometes a sabendas
e probe de tí Maruxa,
si con outro noivo dèras.
Con que adios, hastra mañan
que xa estarás mais contenta...
e de hoxe mais, miña filla,
non seas... cascabeleira.

and the first of the year
the 2^d month, and the 1st
year of the reign of the
Emperor Wu of Han
and the 1st month of the
reign of the Emperor
Kang of the Ming
dynasty, and the 1st day
of the 1st month of the
reign of the Emperor
Yung-tung of the Ching
dynasty.

* * *

¡Concepción Arenal...! nome quirido,
Polos homes de cencia respetado,
Por cantos o veneran repitido,
Polos probes, tamen, hoxe chorado.

Morreches, é verdá, mais tua lembranza
N'o mundo, eternamente, vivirá...
Que o nome d'os qu'estirpan a iñoranza
E verten a raudales sua insiñanza
Non-o esquenz'enxamais a humanidá.

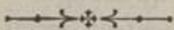

1874

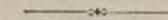
liberum esse. Invenit, invenit
obligari ab uno ob secundus et
obligari patrem et secundus ac
obligari ex quo erit secundus et
quodcumque est super obligari.
Invenit, invenit, invenit, invenit
obligari secundus et secundus et
secundus et secundus et secundus et

A FESTA D'O PATRÓN.

LETRA D'O CORO A VOCES SOILA, D'O MAYESTRO
YARELA SILVARI, ESQUIRTO PRA O
CERTAME MUSICAL DE PONTEVEDRA EN 1889.

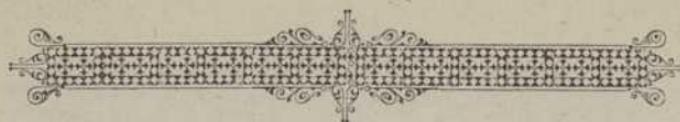
A campá anuncia
Que xá alberexa,
Mozos e mozas
Ergueivos xa,
Que hoxe é perciso
Vistir de limpo
Por ser a festa
D'iste lugar.
N'o adro todos estiveron
E todos se adivirtiron,

Os noivos co-as suas noivas,
E as amigas c'os amigos.

Soilo unha probe muller
Quedou n'o tempro chorando
Lembrándose d'un filliño
Qu'escravo tén en San Pablo.

¡Malpocadiñas
Nais, a quèn rouban
Seus anaquiños
D'o curazón,
 Nada d'estrano
Tén qu'esbagóen
Namentres oucen
D'a gaita os sons!

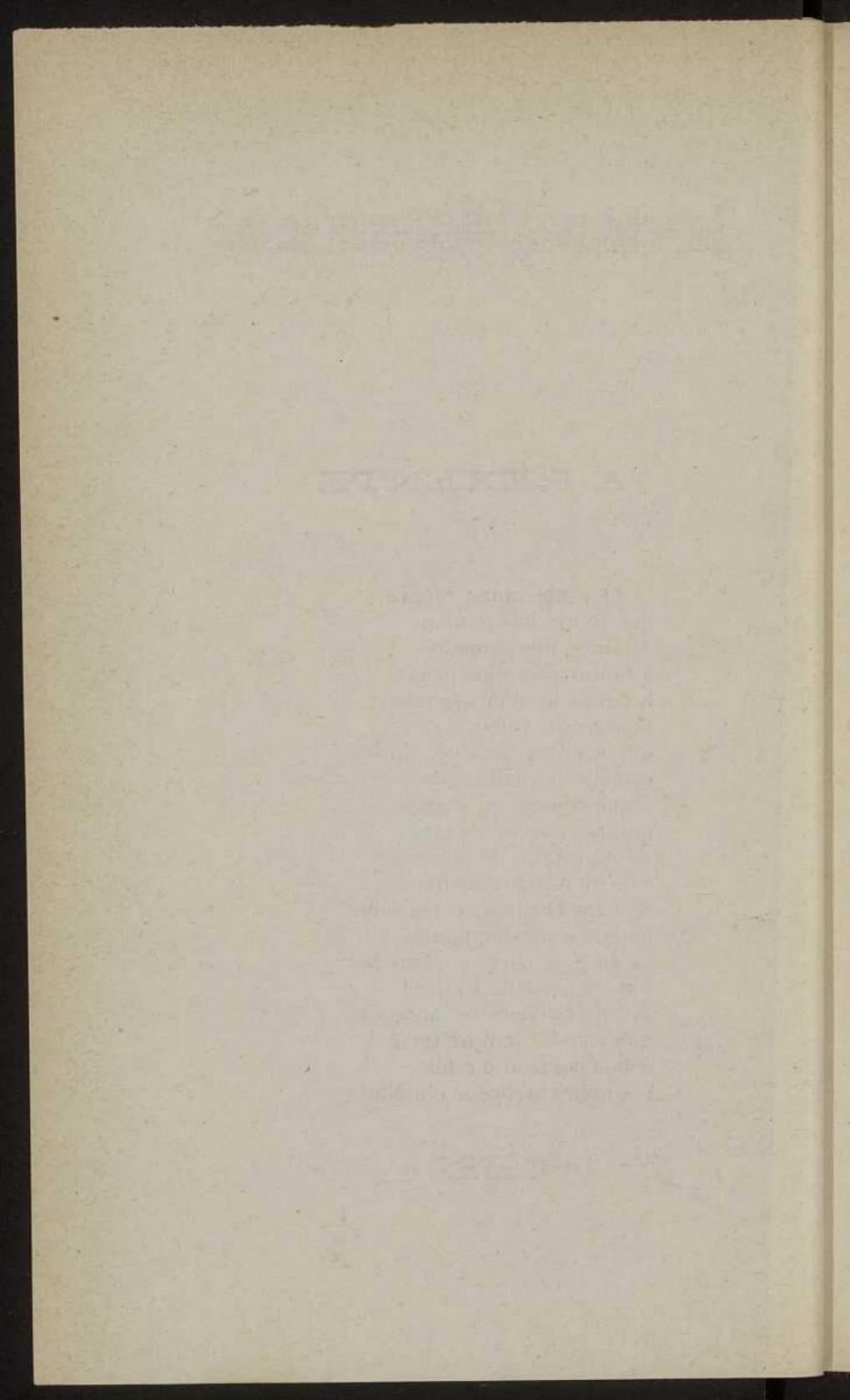

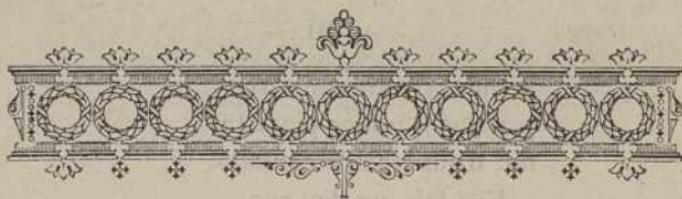

A REXENTE

¡Ou, manánima Siñora
que soupeches perdoar
a tantos fillos amados,
a tantos chorados pais,
a tantos hirmans quiridos
márteres d'a libertá
que n'a emigraceón e presos
estaban por falta egoal
á que cometeron outros
que hoxe repretos estan
de riquezas e de honores
e de moitas cousas mais!
¡Queira Dios que o teu filliño
herede á mesma bondá
qu'en ti se hacha a todas horas
para o perdón otorgar;
por qu'estonces os labregos
que alaudar sempre terán
o bón curazón d'o fillo
e a nobr'entenceón d'a Nai!

À LAUREADA PIANISTA
Balbanera Perez
N'O DIA D'O SEU SANTO.

— É tanto o que te adimiro
cando tanxel-o piäno
que facéndoche xusticia
en todas partes te alaudio.

E para que vexas que
tamen te alaudio sonando,
escoita o sono que tiven
onte ô sair d'o teu lado:

Eu era Dios; e n'o ceo
anque había un bon piäno
d'os anxeles que alí había
ninguen sabía tocalo.
'A terra, sin perder tempo,

mandei doutos emisareos
pra que ó millor pianista
me trouxeran de contado.

Eisí foi: un dia, que
con Pedro estaba falando,
oucin tales harmunías,
tales arpexios e cantos
qu'eu, con todo, de ser Dios,
vamos, quedei feito un parvo.
E ó perguntar: ¿quén d'a Groria
ven, dende hoxe, a sel-o encanto?
vexo que aparesces tí
modesta, cal sémpre, e o caso
é que cando iba a falarche
dispersei.... enrabuxado.

* *

—Moi bos dias, *Galiciano*:
¿qué tés que tan legre estás?
¿apañache o prémeo gordo?
¿tés, xa, suscripción de mais?
¿Mandáronche d'as Américas
prata par'o festival
artísteco que n'o Agosto
empéñaste en realizar,
ou estás legre por que
moitos rabeando, hox'están?
Tí algo sabes cando ris
e dame que desconfiar
o verte n'ist'acación
con caraute tan xovial,
cand'outros n'o lugar teu
co-a guerra que a tí che fan
estarían de seguro

moi dados a Barrabas.
Galiciano; ¿qué che pasa?
hai algunha novedá?

—Ja...! ja...! ja...! ¿Non sabes nada?
Vaiche, vaiche, meu bon Bras!
Pois escoita: as sociedades,
e xente moi prencipal,
negáronme ¡qué vergoña!
—sendo fillo d'a cibdá—
o que nonca lle negaron
a moitos estranos. Mais
cando algus gozando estaban
ò ver que nin un ríal
naide me daba n'o pobo
—por ser un probe cicais—
ja...! ja...! ja...! a Reina Rexente
e a Infanta, querendo dar
unha gran leución de puntos
a moitos.... pelafustans,
douscentos cincoenta pesos
mandaron pra o festival
que... ja...! ja...! ja...!, Bras quirido,
agradecin en verdá.

—Pro, dime....

— Cala, Bras, cala
que xa non quero rir mais;
prometéndoche outro dia
falarche con craridá
sobre os *oito mil*... socesos
que pasaron, tempo fai;
socesos que has de sabere

anque faga a algus chorar
xa que chegou acasión
de descobril-a verdá
¡Probe pobo, probe pobo...!
Dispuesto sempre á.... pagar
non sabe moitismas cousas
que con *entenceón* se fan;
e xa que o fungueiro abrango
con desexo de mallar,
douce palabra que, axiña,
o que iñoras... saberás.

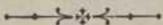

— 64 —

utroque uide et utrumque
abutatur, non modo cum ex
eiusmodi, sed etiam cum ex
eiusmodi, quod est in aliis
partibus, sicut in aliis, utrum
etiam eam mutare possit. U
tum eam mutare possit, non
autem permutare, utrumque
exclusum, utrumque exceptum.

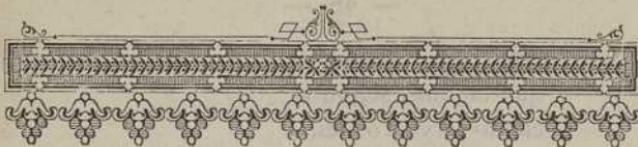

Fé... Esperanza...

Nada de particolar
tén qu'emigren os mayestros
ò ver o moi pouco caso
que fai d'eles o Goberno;
pois para morrer de fame
ou pòrse coma *esqueletos*
cal se poñen ¡probes! moitos,
por tel-os soldos pequenos,
a *Santa Fé* se dirixen
de dolce *Esperanza* cheos
porque *Caridá* non teñen
d'eles os Auntamentos.

O QUE FIXEN...

Cando fun a Compostela,
un ano fará pra Reis,
n'o mesón que ten en Curro
un tocayo meu, parei.

Pidin pra matal-a sede
auga c'un pouco xerés
e dempois que m'a serveron,
e pol-a gorxa a botei,
funme arrechegando a un corro
onde había mais de seis
presaos que rindo estaban
c'un militar moi sinxel
qu'era quén *faguia o gasto*
segon puden comprender.

— Pro, vamos. ¿Qué valentías

eran isas, Rafayel,
que faguías, segon tí,
cando servías ó Rei?

Pois pra falar de tal xeito
e darte tanto a valer
percisa que a cousa seya
tan impusibre, que no'é
pusibre que tí a fixeras
meu bon curman Rafayel.

Si eres dino d'unha estautua
eu a erguerche axudarei,
pro dinantes manifesta
o que fixeches si qués.

— O que fixen.... n'o faguían,
n'o Reximento'o *Crunel*,
nin tampouco os *Comendantes*,
nin *Capitans*, nin ninguen
d'os *Tinientes e Sarxentos*,
—valentes mais d'unha ves,—
nin-os *cabos* nin *soldados*...
naide mais que Rafayel.

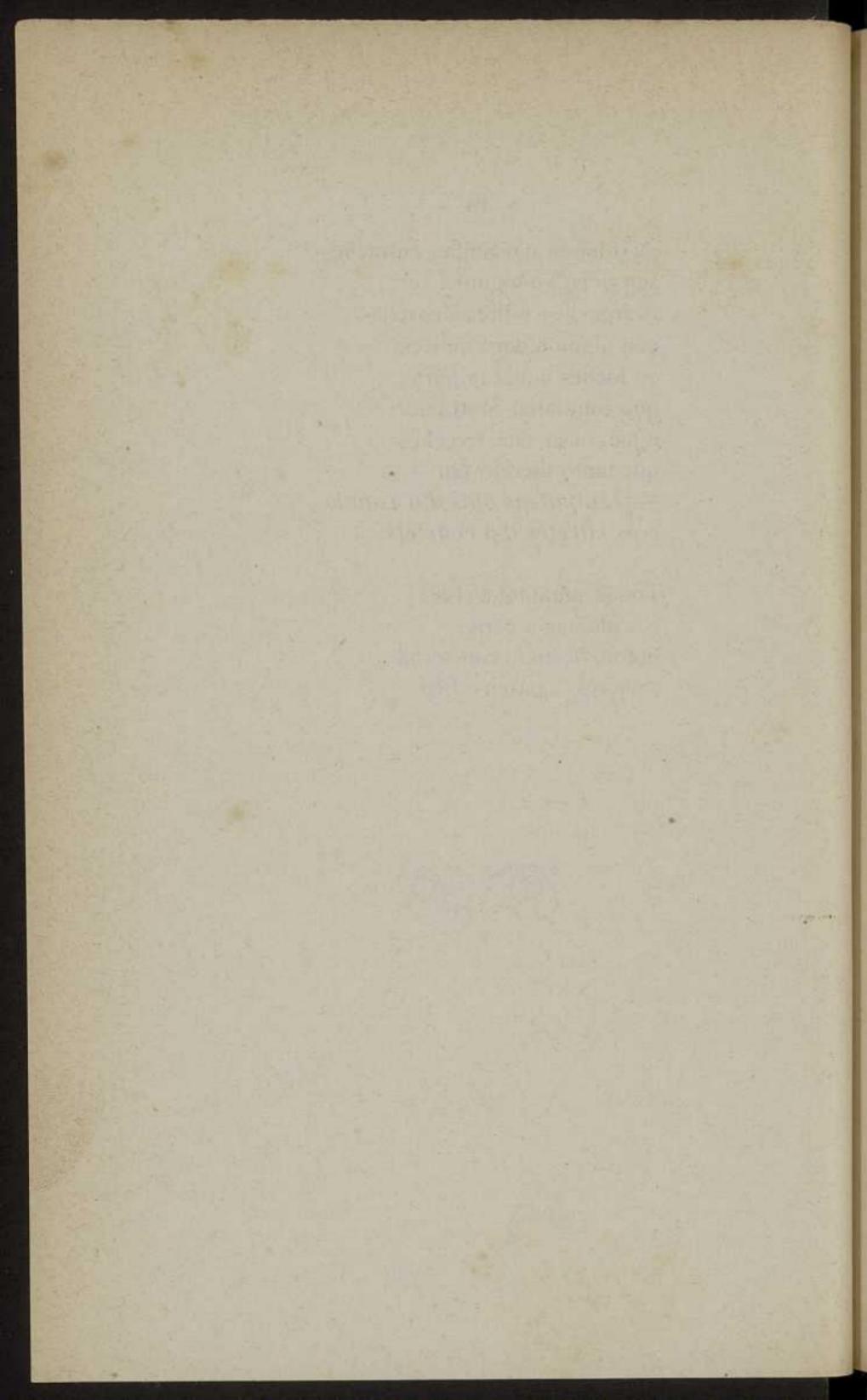
¡Si antre tantos habería
homes pra todo...! Pois ben.
O que fixen.... no'é pusibre
que o volva mais a faguer,
pois soyo à *forza* se fan
moitas cousas pol-o Rei.

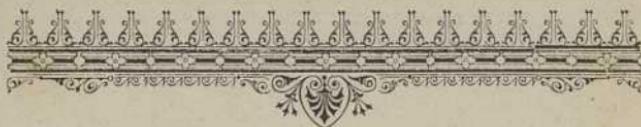
— ¿Pro que demonio foi iso
si é que se pode saber?
¿Tomachel-o *Gurigai*?
¿Venceches a *Abul-Kadel*?

¿N'o harén d'o Sultan entraches
sen perigro algunha vez?
¿Cargaches sobre as costelas
con algun mouro de Rei,
ou fóches aquel *valente*
que combateu contra dez?
¿Qué cousa, fala, fixeches
que tanto méreto tén...?
—*Limpal-as ólas d'o rancho...*
e os ritretes d'o coartel!

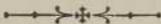
· · · · ·
Todos soltamol-a risa
e o melitar a correr
botou, decindo con sorna:
¡Siñores.... pasen-o bén!

O MEU AMIGO XAN.

—Como che falta esperénta,
Por mais que tés bón critéreo,
Vou a darche, amigo Xan,
Un oportuno consello:

¡Nada fagas que non sexa
En bén teu, n'o teu porveito...
Quén se sacrificá, hoxe,
Por... calquera, perde o tempo!

THE CHINESE

BY JAMES DODD

IN TWO VOLUMES

WITH A HISTORY OF CHINA

BY JAMES DODD

IN TWO VOLUMES

WITH A HISTORY OF CHINA

BY JAMES DODD

IN TWO VOLUMES

WITH A HISTORY OF CHINA

BY JAMES DODD

IN TWO VOLUMES

WITH A HISTORY OF CHINA

BY JAMES DODD

IN TWO VOLUMES

WITH A HISTORY OF CHINA

BY JAMES DODD

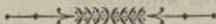
IN TWO VOLUMES

WITH A HISTORY OF CHINA

BY JAMES DODD

Burros...!

Eisisten séres tan néceos
n'a moderna sociedá
que crén que saben de todo
e mais *burros* non-os hai.

Por iso, amabres leutores,
nada de particolar
tén que tan grandes papoyos
quirtiquer, sen mais nin mais,
os feitos de algunhos homes
honrados, de dinidá,
sendo os feitos quirticados
moi dinos de se alaudar.

E se non, pra que vexades

que o que vos digo é verdá,
pór atenceón y-escoitade
que *de min* vou a falar.

Pra dar de xantar òs probes
d'o Hespicio d'ista Cibdá
que n'a ocaseón a que aludo
hastra lles faltaba o pan,
din unhas cantas funcíons
n'o treato *prencipal*
perducindo para o caso
algus milleiros de riás.

Con un drama de *Sellés*
que fixen, con *outros* mais,
n'o que se loceu moitísmo
unha nena anxelical
que hoxe casada e con fillos
moi lonxe d'a patrea está,
librei a un bòn compañeiro
d'o serviceo militar.

Pois con todo d'istes feitos,
que honran moito a quen os fai,
houbo quen dixo o que quixo
soyo por me quirticar.

Organicei, fai seis anos,
as festas d'o Carnaval,
e por mais que me fixeron
a guerra algúphos *papans*,
safron cal poucas saen
e como nunca sairán
en egoales condicións
qu'eu as fixen ¡non hay mais!

E dempois de que perdin
satenta pesos, inda hai
quèn dice que n'a faltrica
quedáronme algunhos *cans*.

Tamen, cal poucos se viron,
un *Certáme Musical*
fixen sen que n'o meu pobo
me dera ninguén a man.
E combatido por todos
conseguin organizar
o certáme mais brillante,
que se viu e se verá,
con prémeos hastra d'a Reina
Rexente, Infanta e demais
presaos de valimento
que a quèn serven honra dan.

A prata que me deixou
invertin-a en restaurar
as artístecas roíñas
de *Santo Domingo*, e pra
que formedes unha ideya
d'o que a envexa às veces fai
non faltou quen quirticase
miña aución, *sen exemplar*,
decindo mil disparates,
que ò lembralos fánme mal,
e chamándome iñorante
por non botálas ò chan.

A Sociedá proteutora
d'o obreiro que dando está
resoltados favorabres

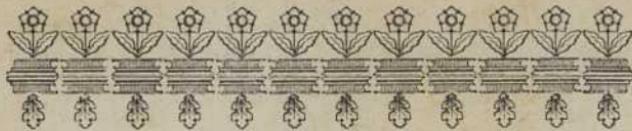
ós que d'ela drento están,
fundeina con gran traballo
e costoume un diñeiral;
e con todo d'o que fixen,
que moito foi en verdá,
non faltou quen dixo que
fixéra-a pra negociar,
como Lois sempre negocia
en todo aquilo que fai.

Isto xa vedes que ofende,
pro ainda me ofende mais
o que dicen certos homes,
burros, como poucos hai,
cando aseguran que a Lois
todo lle sai sempre mal
pois que nonca seus proyeutos
consigueu realizar.

Que son *burros* bén-o vedes...
Iso é o mesmo jvato a San!
que deciré qu'é de noite
cando o sol locindo está.

A quirtica cando é xusta,
vamos, pódese pasar,
pero falar de tal xeito...
é de *burros*, nada más.

A MIN..... QUÉ?

Xogueivos à lotería
e tocoume... si! volver
a perdel-os meus aforros
e as esperanzas tamen.

¡Qué cousas, señor, que cousas
o pobo dá en protexer,
sabendo que o tal xoguiño
soyo é bón para quen é!

Pr'aqueles que ó *monte* xogan...
moito rigor, no-hay coartel;
e para *certo banqueiro*...
pero... ¡vamos!... á min... qué?

СЕЧИ - ВІДА

також відома
заснованої на
важливій залежності
між залізом та
железом. Але
також відома
заснованої на
важливій залежності
між залізом та
железом. Але
також відома
заснованої на
важливій залежності
між залізом та
железом. Але

POR FALTARLE PROTEUCIÓN.

— — — — —

—¿Onde van tantos mocíños
miña nai d'o curazón
de tal maneira choutando
e a todos decindo adios?

—Descontra o porto diríxense
a embarcarse n'o vapor
que ha de levalos a Améreca,
cicais pra morrer aló.

—Malpocados! ¿Por qué marchan?
¿Porqué esta terra que foi
o berce seu, abandonan
sen facel-a refreusión
de que n'ela hastra d'as pedras
brotan delicadas frols
e o crima é sán, coma poucos,
en todal-as estacions?

De qué pol-a noite ós campos
sempre alegra o reiseñol

cando canso d'o traballo
alcóntrase o labrador?

De que n'ela a dòce gaita
tén mais armoniosos sons,
y-é, tamén, coma en ningures
grato, d'o vento, o romor?

De qué brilla moito mais
n'as nosas veigas o sol
e, as augas que as regan, cintas
de prata parés que son?

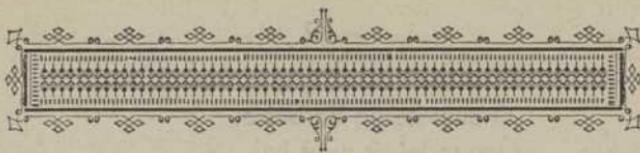
—Pois con todo, miña filla,
quen a forza de sudor
gaña, sempre, o seu sustento,
ten jay! moitisma razón
ir buscar á terra allea
o que nonca eiquí alcontrou.

E para que te convenzas,
atende e xulga dempois.
¿Non é triste, pro moi triste
e, vamos, non dá delor,
ver a un home traballando
decóte a choiva y-ò sol
cal o fai o probe pária,
o pandiote labrador,
sen quitar d'o seu traballo
mais que pra contribucións?

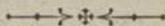
—Negar non pudo qu'é triste...
Pro, ¿somentre isa razón
é soya a que emigrar fai
a isa xente á outras rexións?

—Hai mais que decir non pudo
con craridá, meu amor;
pero a prencipal de todas...
«Por faltarlle protección.

ANTRE AMIGOS.

—Estás empregado?

—Sí!

—Canto o Goberno che da?

—Pouca cousa, pero... vamos,
Non me debo de queixar.

—Tí serás d'a Monarqua
Un defensor de verdá
E istarás temendo que
Boten ó fillo e à Nai?

—Non-o creyas; eu o mèsmo
Xanto con Xil que con Bras,
Pois, hoxe, pra os que valemos
A gran custión é xantar.
Eu son un repubricano

D'os autivos, d'os que van
'O cunvite de Ferbeiro,
Que todol-os anos hai,
E brinda pol-a Repúbrica,
E digo que dinidá
Non teñen ises... *larpeiros*
Que co-a Monarquía están.
—¿Pro non temes que o que falas
Ch'o sepan e a credencial
Ch'a recollan pra entregala
A outro que a mereza mais?
—Qu'hei de temer? Xa coidado
Teño, e moito, de avisar
Que os peródicos non falen
D'a miña persoalidá;
E así servendo á Repúbrica,
Como moitos hoxe fan,
Tamen servo á Monarquía
E non deixo de xantar.
—Pra todo fai falta sórte
E desvergoña...

—Ja...! ja...!

Eres un papoyo, un parvo...
E por non me incomodar
¡Morra o conto!... e deixa a xente
Que faga o que queira... ¿estás?

ESTÁ VISTO.....!

—

—Oficeron protexerme
E levei un desengano...
Qué sorte mais mala á miña!
Debo d'estar condanado!
Está visto! Pra que algúns
Cheguen ó que outros chegaron,
Percisan ser...

—Vamos... ¿qué?

—Pois o que son, hoxe, tantos.

27
1926
1926
1926
1926
1926
1926
1926
1926
1926

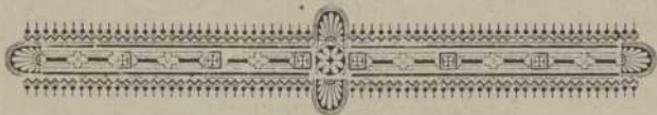

SEN QUE POIDA REMEDEALO...

N'unha acasión, certo cura
hachándose pradicando
ollou que a Eigresia s'enchía
de *fêmeas* e mais de *machos*.
E desexando evitare
n'o templo calquer farcaso,
pois ademais de berrar
estaban moi *achedados*,
dixo con voz destemprada
e movendo moito os brazos:
—Hirmans en Cristo...! silencio!
Si hei de continoar falando,
ò punto «*faldras arriba...*
e *cirigolas abaixo.*»
Moi dino de alaudos é

o cura que fixo tanto,
porque separou o *fogo*
d'a estopa, por mor d'o diacho.
E agora que a conto ven
decirei, pois son moi franco,
que a mesma conduta deben
adoutar todol-os párocos
n'as porcesjóns onde van
xuntal-as *fêmeas c'os machos*;
porque isto de vel-ós *seusos*
mesturados n'ises autos,
é cousa que me *reventa*...
sen que poida remedearlo.

* * *

Eu a naide mal fago e con todo
en paz non me deixan
unhos cantos *burgueses* que viven
de indina maneira...

Pro que teñan en conta que, axiña,
con dura piqueta,
botareilles abaixo os cimentos
d'a sua sobèrbea.

... in the p - s - e - n - d - e - r
... b - u - d - a - c - e - s - o - n - g - e - r
... m - e - l - l - a - c - e - s - o - n - g - e - r
... t - a - c - h - i - n - g - e - r
... a - c - h - i - n - g - e - r
... a - c - h - i - n - g - e - r
... a - c - h - i - n - g - e - r

CARTA DIRIXIDA 'O XURADO D'O CERTAME LITERAREO DE 1892

Respetabres eminencias
d'o Xurado:

¡Saud'e pas!

Chegou á min tal notícea
Que si hei de decir verdá
Henchéume de gran contento
Sen podelo remedear.
Supóñanse, amigos meus,
Que por esta vecindá
Córrese que os prémeos dados
Para o Certáme, xa están
Destinados para os nembros
D'a importante *Sociedá*

Aconómica, de Helenes

—D'a que Vincenti è bòn pai—
Que con traballos concurran.
S'é cértu non está mal.

D'o caso o mais gracéoso
É que algús en dicir dan
Que o prèmeo de D. Reimundo,
Qu'é d'os que me gustan mais,
Ofercido foi pra min;
E como a isa Sociedá
Non pertenezo, quixera
Ser sóceo com'os demais
Por se cheg'a saír cértu
O que a xente en decir dá.

Vostés tráballen pra min
Canto poidan traballar
Pra que adimitido sexa
N'isa enxebre Sociedá;
Por qu'eu que son gradecido
Non me ll hei de portar mal
Si o prèmeo collo n'as uñas...
(Límpate que de hòvo estás.)

Non s'esquenzan, pois, d'o dito,
Porque alcontro natural
Que á quèn se atenda pirmeiro
Sea òs nósos. Caridá,
Se entendida tén que sere,
Por *un* debe comezar;
Quèn así non-o prautique
Xa é, *de todo*, un animal.

Consérvense sempre bòs

E non s'esquenzan xamais
De que a xusticia n'o mundo
Anda fuxida, e non hai
Quen n'un todo á ela se axuste,
E n'istas acasíons, mais.

E como sei que vostedes
Queren lembranza deixar
D'os seus xustos veredíutos,
Qu'eu, dende hoxe, alaudio xa,
Pois é moitísma a sabencia
Qu'en tan douto Trebunal
Se axunta (sen adulare
Pois non nascin pr'adular)
Creo que ningun mutivo
Por vostedes se dará
Pra que se ripita o caso,
N'ista rexión, moi usual
De que moitismo dinantes
De que o Certame lugar
Teña, xa se sabe quén
Levan prémio... ¡non hai mais!

Por iso soyo lles pido
Que comprindo a voluntá
D'o Siñor de Villaverde
Que tanto favor me fai,
Me concedan, *en sacreto*,
Para que o poida aceutar,
O cravillo con diamantes
Que deu pra min. ¿Falei mal?
Bícalle as mans, con respeto,
Seu Sirvidor

Xan Currás.

País d'as rías—Xunio dez,
Ano de viño e de pan.

Post. Scriptum.

Non s'esquenzan
De me mandare anotar
Coma sóceo n'a Aconómica
S'enconvenente non hai;
Pois eu, Siñores Xurados,
O que quero, nada mais,
É que D. Reimundo vexa
Que n'o desaira

Currás.

* * *

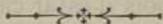
Terás moita bondade,
pro non-a vexo:
nonca pra míñ tiveches
bòs sentimentos,
Si eres bò ou malo
con ollarche pra o rosto
xa estás xulgado.

abschied haben und
dass sie nicht
durch die Kriegs- und
seefahrtsschäden
ihre Reise unter
gezogen werden.

PALIQUÉ A.

—Sabes, Maruxa, o que digo?
—E qué dices, meu bón Bras?
—Que si tantos casamentos
se levan feitos e fan
debe ser por mor d'o frio
—que o fai a todo rabiar—
por cuya causa os solteiros,
soyos, alcóntranse mal.
Pero o caso mais bunito
é que n'a custión d'edá,
hoxe, non se fixa naide,
podéndose egoal casar
unha *rapaza* c'un *vello*
ou *vella* con un *rapaz*.
As edades, xa, ¿qu' emportan?
San Marcos qu'é moi bonás
o que che quer son *casórios*
por que tocante ó... *demais*,

deixa a *San Cornelio* ò frente
d'a seuta matrimonial
e a quen un pé se ll'esbare
à testa o manda abrangar.

—Tés, decôte, cada cousa
que rir, de gana, me fai.
¿Para que metes òs *santos*,
Bras, n'iste *berenxenal*,
cand'òs probes n'istes choyos
nada lles ven nin lles vai?

—Muller, ti qu'entendes d'iso?
Para facerche calar
hei decirche qu'inda hai *Santos*
—cal hai *Peruchos e Xáns*—
que dempois d'estar casados
teñen que ser coma os cáns
de perdices que có-as nocas
rastrexan con hablidá
òs raposos cando queren
en allea veiga entrar;
por que se non *San Cornelio*
d'o que tén repartirá
si os casados están cegos
ou son... *coma moitos hai*.
Con que dime, ¿andan os *santos*
n'a danza coma os demais?

—Convencida, por compreto,
quedei... ¡qué demo de Bras!

A FEITICEIRA NENA
XOANA MARTIN VEIGA.

Cando para os teus cabelos
—que parecen fios de ouro—
miro moi antuseasmado
por gustarme o cor moi roibo:

Cando estasiado contempro
o teu ánxelical rosto,
obra acabada de Dios
d'a qu'estar pode argulloso,

Digo para os meus betóns,
e con natural disgosto:
¡Qué légre y-é a *Primavéra*
e que triste y-é o *Outono!*

A HISTORY OF
JOANNA MARTIN VELAS

Chap. I.—
The first part of this chapter
will be given in the
order of time, so as to
show the progress of
the author's life, and
the various events which
have occurred in it. The
second part will be
given in the order of
importance, so as to
show the most
interesting parts of
the author's life.

O QUE QUERO...

Cando Vincenti, Menistro
chegue a ser, que sí o será,
hei pidirlle que me mande
c'un bón distino a Ultramar.

Poderei morrer, é certo,
d'o gómito... ¿qué mais dá?
com'hai que morrer, o mesmo
dá que hoxe seya ou mañan.

O que quero é rico ser,
pero... rico... *sen roubar*,
pois hoxe o facerse rico
roubando, calquera o fai.

Moitos pensarán que louco
debo estar ò decir tal;
non siñor, que o meu xucio
por agora está moi sán.

Eu entendo que o roubado
é todo c'o que un se fai
sen consentimento espresso
d'o dono... Já...! já...! já...! já...!

¿Sabedes porque me rio?
por que non ha de faltar
quén con moi mala intención
diga: «alusión presonal;»

E maldito se me lembro
d'os ladrós que man a man
xantan, beben e negocian
runfrando n'a Sociedá.

Eu o que digo é que rico
hei faguerme sen roubar,
si a saúde non me deixa,
si Vincenti a man me dá.

Todiños cantos negocios
poida térm, que algús serán,
hénos faguer dinamente,
sen me térm que avergoñar.

Como se fai tal milagre
queredes saber, ¿verdá?
Pois atenceón que contesto
en catro ringrós non mais:

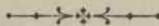
«Téndo a sorte de coller
«un distino en Ultramar
«que porduza moita prata
«d'os rigalos, que alí fan.»

Por iso píolle á Dios
que axiña esta gran cibdá
un *Deputado-Menistro*
teña... e y-eu a credencial.

'O LÁTEGO.

Colega, malla de firme
se ves á dar *lampréazos*
que n'iste pobo é perciso
escarmentar ós ousados.
Eu penso, pero moi logo,
dar moitismos *fungueirazos*
se salgo bén d'un negocio
que antre mans, fai tempo, trayo;
prometéndoche, abofellas,
decir en linguaxe craro
as verdades d'o barqueiro
respeuto a algúis *mamarrachos*.

O HISTÓRICO

que se publicou na revista
de História da Universidade de São Paulo,
que é o resultado das discussões e
estudos realizados no seminário
de História da Universidade de São Paulo.
O seminário é composto por
professores e estudantes da Faculdade
de Filosofia, Ciências e Letras da Universidade
de São Paulo, que se interessaram
pela história da Universidade de São Paulo
e que se reuniram para discutir
os problemas da história da Universidade.

N'O COARTO ANIVERSÁREO

D'O MEU QUIRIDO CURMAN

Outavio Lois Amado.

Honra d'os teus! Meu curman!
Fillo dino de Galicia.
¿Por qué tan poucos xusticia
Che fixeron e che fan?
¿Por qué a quén nada valeron
Algús tanto os alabaron
E de tí non se acuparon
Nin nada de tí dixerón?
¿Por qué moitos esquirtores
Que as tuas obras recibiron
Seu xuicio no emitiron
Séndo dinas de loores?
¿Pro a qué tanto perguntar

Si a causa está conocida..?

¡Por qué foches n'esta vida

De modestea un exemplar!

Si houberas sido un *quixote*

Como moitos, e xabróñ

Te dèras, sen aprensión,

Laudariante decôte.

Pro, ¡descansa! A literaria

Historia non deixará

De lembrarte e grabará

N'a lápida funeraria

Unha inscriución tan notoria

Como teus feitos, ¡curman!

Esquirbindo alí: «Eiquí están

Os timbres d'a sua memoria.»

* * *

¡Trescentas libras de cera
axuntou San Roque iste ano!

¿Porqué sendo, pois, tan rico
anda, decóte, descalzo?

Vaya, adiministradores,
sere mais humanitareos!

Si o *Santo* ten capital
mercarlle, axiña, uns zapatos;
pois non é xusto que algunhos
que non teñen un ichavo
esten moi ben calzadiños
e *San Roque*... qué...? ¡xa calo!

CHAP. LXXXVIII.

THE CHURCH OF THE

WATERLOO CHAPEL,

IN THE CITY OF LONDON,

CONTAINING THE HISTORY

OF ITS FOUNDATION,

CHARACTERISTICS,

MEMORIALS,

AND PRACTICAL

ADVICE,

FOR THE USE OF MEMBERS,

AND OTHERS,

WITH A LIST OF THE

MEMBERS,

AND A HISTORY OF THE

CHURCH OF THE

AS MINAS BÁGOAS.

¡Virxe santa d'o Refuxio..!
Mina nai d'a Pelengrina..!

¿Porqué tan tristeiro estou
sendo tan alegra o teu dia
en que a mûseca, as campás,
as gaitas e as dinamitas
adormentan, n'os que as oucen,
lembrazas que martirizan?

¿Por qué habendo tantas festas
a miña y-alma sospira
e a fio caénme as bágoas
e ollo con despreceo a vida?

¿Por qué nada me contenta?
¿por qué todo me fastidea

e o curazon se me cobre
de negra melancónia?

¡Virxe santa d'o Refuxio!
Miña nai d'a Pelengrina...!

Xa sei, xa sei por que choro,
porque me falta a legria,
porqne d'a xente me aleixo
e porque me cansa a vida.

Quen desgraceado nasceu;
quén fai tempo quē camiña
por sendeiro estreito e longo
semeado todo d'espiñas,
non pode contento estar,
y-en tan sinalado dia
en que todos a gozare
moi satisfeitos se adican,
eu esquencere non pudo
lembranzas, pra min quiridas,
que m'esnaquizan a y-alma;
e por iso as bágoas miñas
son jay! pr'os meus sofrimentos...
saúdabre melecina.

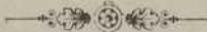
POR QUE... NON.

Pidindo están os obreiros
con xusticia, ¡si señor!
que algun tempo se lle deixe
par'a sua ilustraciór.

Per'os xudios patronos
que vivindo c'o sudor
d'os probes traballadores,
sen remorso están... ¡birbós!
contestan: «*non é pusibre*»...
sen espoñer mais razóns.

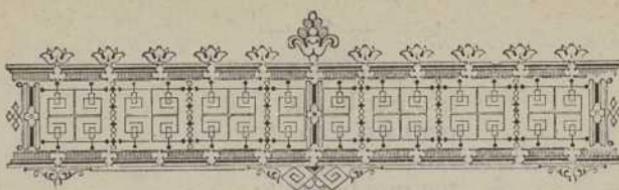
¿Por qué motivo o Goberno,
non toma n'ista custión
unha parte moi autiva,
e non busca soluciós
para arregrar ós *obreiros*
e ós *patronos*?

—Por que... non.

POE ARE NON

... et d'aujourd'hui à l'avenir, il
nous sera nécessaire de faire
de tout ce que nous pourrons faire
pour empêcher que la
guerre ne devienne réelle.
Tout ce que nous pourrons faire
pour empêcher que la
guerre ne devienne réelle.
Tout ce que nous pourrons faire
pour empêcher que la
guerre ne devienne réelle.
Tout ce que nous pourrons faire
pour empêcher que la
guerre ne devienne réelle.
Tout ce que nous pourrons faire
pour empêcher que la
guerre ne devienne réelle.

O MELLOR RITRATO.

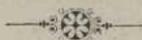
{Conecedes a Xusta Castroverde
unha moza garrida e feiticeira
que traballa moi bén de costureira?
Pois oucir o que dice o *libro verde*,

Rosto redondo,
de pelo crecho,
a cor moi fina,
beizos bermellos,
chóutanlle os ollos
que os ten moi pretos;
crica ben feita,
à boca o mesmo,
e como pelras
os dentes tén-os.

O seu pescozo
¡vamos! dá xéneo,
e unha peituga

tén, ¡Sant'Outelo!
que por bicala
perdía o Ceo.
Anqu'é pequena,
tén moi ben feito
o corpo todo...
todo... hastra o queixo;
e si eu tivera
—o que non teño—
demo sería
n'o seu inferno.
Tén o caraute
ledo... moi ledo,
e sempre fala
con moito inxéneo;
pr'o que lle falta
—dito en sacreto—
é quèn-a queira
coma eu a querer;
é quèn-a mime
con moito xeito;
quèn-a distraya
en todo tempo;
quèn-a agarime
con moito aseuto;
en fin... un home
tan garuleiro
e tan *comprido*...
coma iste *vello*.

Xá feito está o retrato d'a que tanto
adimiran os hòmes d'o presente...
O por qué... non-o sei... pro francamente,
capaz é de faguer pecar a un santo.

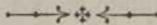
N' o albusn d'a miña filla.

Así como n'un xardin
é por todos elixida
a rosa mais recendente,
anque non sexa bunita,
 así n'o mundo, tamen,
é d'os homes perfirida
a muller que mais vertudes
atesoura, miña filla.

¿QUÉN TÉN A COLPA...?

*Pobo como Pontevedra
non-o hai mas alleciro;
dá c'o pé ós que son d'a cas,
e a man, en cambeo, ós alleos.*

Isto mesmo nos decia
—pouco mais ou pouco menos—
un gallego distinguido
qu'está n'a coba fai tempo;
un *gaiteiro* que sin mais
que *papel, pruma e tinteiro*
fixo unha *Gaita Gallega*
n'a que con grandes froreos
tocou lindas alboradas,
cousas de tantismo méreto
que por todos apraudido
foi tan enxebre *gaiteiro*.

*Pintos, Xan Manuel cha-nábase
este esquirtor tan modesto*

a quen Galicia lle debe
gratitud'e grande afeuto.

Pol'os versos que faguía,
pol-o seu ispiramento
o seu pródico era lido
en España e n'o estranxeiro.

Pr'os seus alentos, axiña,
decaeron por compreto
ò ver que perdendo estaba
c'o a *Gaita* moito diñeiro.

Cousas que pasan..! Protéxense
a moitos faranduleiros,
e non eisí a certos homes
de reconocido mérito.

Pro deixando en paz ós mortos,
e ó meu asonto volvendo,
decía que Pontevedra
é un pobo moi alleciro.

E vamos; ¿quén tén a colpa
de qu'eiquí soceda esto?

Pois a indifrencia d'os mais
e a *necedadade* d'os menos.

Por iso teñen razón
darse *pisto* os forasteiros
créndo ó ver tal, qu'eiquí somos
xente de moi pouco pelo.

'OS ILUSTRADOS E BONDOSOS
FILLOS D'A "PELRA D'OS MARES"

IMPROVISACIÓN

LIDA N'O TREATO DE VIGO

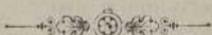
A NOITE D'O 16 DE DECEMBRE DE 1888.

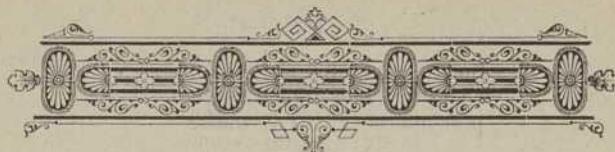
Terminar, hoxe, a función
Sen darvos gracias, sería
Aución a mais censurabre
E d'un home honrado, endina.
Por iso, d'O Galiciano,
D'o direutor, d'os artistas
A quén de aprausos colmades
Con antuseasmo e legría;
D'un pontevedrés que a Vigo
Quér, con todo canto digau,
Pol-as finas atenceós
D'os seus fillos recibidas.
Acentade a gratitudde
Mais profunda y espersiva
E contar decóte co-él

Pra todo, namentres viva.
Valerei pouco, é verdade;
Carcerei d'as percisas
Condiciós que se requiren
Pra ser un home de *chispa*;
Pro teño moi bón desexo,
Perseveráncea ensinita,
Gran forza de voluntade
E tamen moita puliteca;
E con tales cercustáneas
Si alguen proteución me dira
Para min, todo n'o mundo,
Fáctile sémpre serfa.

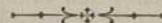
Conceruyo, pois, porque vexo
Qu'están cánsol-os artistas
E que dicen pol-o baixo:
“Abasta, xa, non porsiga”
E com'os apréceo moito,
Sobre todo à pequeniña
Que non minto si vos digo
Que a quero com'a unha filla,
Enoxalos non desexo;
E pol-a razón xa dita,
Meu romance improvisado
Termina xa de siguida
Pra non faguerme molesto
E compracer ós artistas
Que descanso tamen queren
Con razón e con xusticia.

Eisí, pois, no esquencerse
D'a amistosa oferta miña
E lembrarse en todos tempos
D'ista artística visita;
Rogándovos aceutedes
D'a Seución, eiquí reunida,
Unh'aperta cariñosa
E... *Pelriña*... ¡hastra outro dia!

MORRIÑADAS.

Brisas cheirosas d'o Lerez
que a todal-as partes ides;
si à miña *rula* bicades
decirlle qu'estou moi triste.

—
Chuchiña d'a miña y-alma
chamoulle a Dominga, Bras;
y-ela rindo contestoule:
“coidado, que non son cán.”

—
As letras que me mandaches
son dinas de agradecer,
pois proban canto é o cariño
que me tiveches e tés.

—
Hai quen arrastra un grillete
e istar preso non debía,
e moitos que sóltos andan
arrastral-o merecían.

—
Houbo quen porfetizou

que a ser feliz chegaras...
eu tamené che digo o mesmo
pois mereces iso e mais.

Se quès ser algo n'o mundo
a vergoña deixa a un lado,
pois hoxe os que fán fertuna
son soyo os desvergoñados.

Si en min pensas algun dia
ò lembrarte d'o teu pobo,
ergue a tèsta ollando ò ceo
que alí estarán os meus óllos.

Quixerá ser anduriña
para buscal-o teu niño,
pousarmé n'él, contemprante
e retornar de camiño.

Son tantal-as inxusticias
que cunmigo se fixeron,
que creyo volverme louco
cando en moitas d'elas penso.

Cando o escapuláreo biques
lémbrate sémpre de mí,
e pídelle a Dios me deya
resinación pra sofrir.

Tí pídeme canto quiras
que farei por compracerte...
¿pero que de tí m'esquenza...?
¡xamais..! namentres alente.

OBRAS EN VERSO DEL MISMO AUTOR.

Pelra antre seixos.

Libro de poesías gallegas con un prólogo del Excelentísimo Sr. D. José Echegaray.

Abrojos.

Colección de versos en castellano dedicada á la clase obrera de Pontevedra.

Contos e Cantares.

Libro de versos en gallego dedicado á las sociedades «Centro Gallego» y «Aires d'a miña terra» de la Habana.

Fabas e Castañas.

Libro de versos en gallego y castellano dedicado á las sociedades gallegas establecidas en la «República de Buenos Aires.

Estrugas.

Libro de versos en gallego dedicado á la laureada sociedad coral «La Oliva» de Vigo.

PRÓXIMO Á PUBLICARSE.

Bágoas e Risas.

Colección de poesías en castellano y gallego.

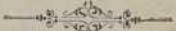
prologue à l'île aux

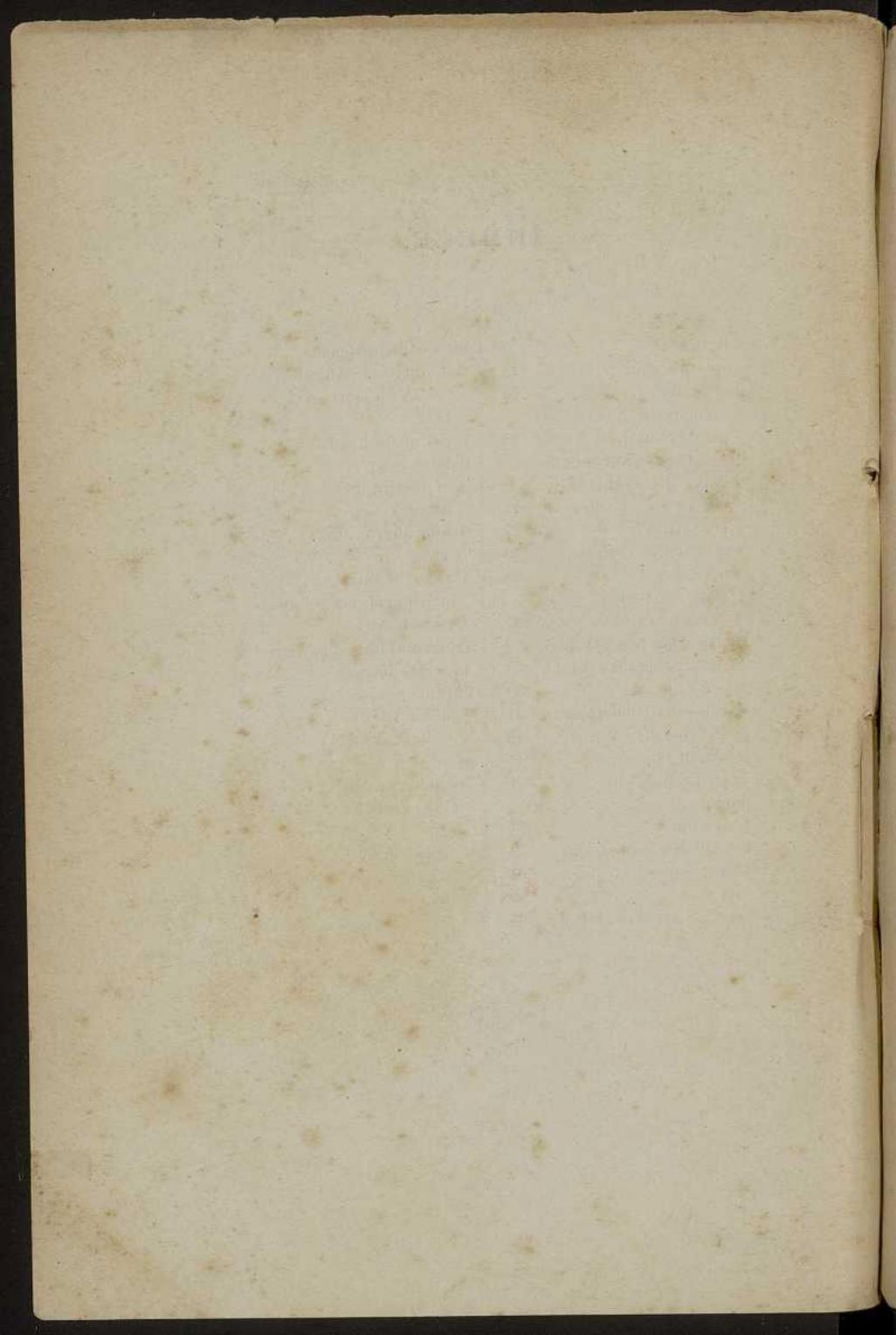
Etendues

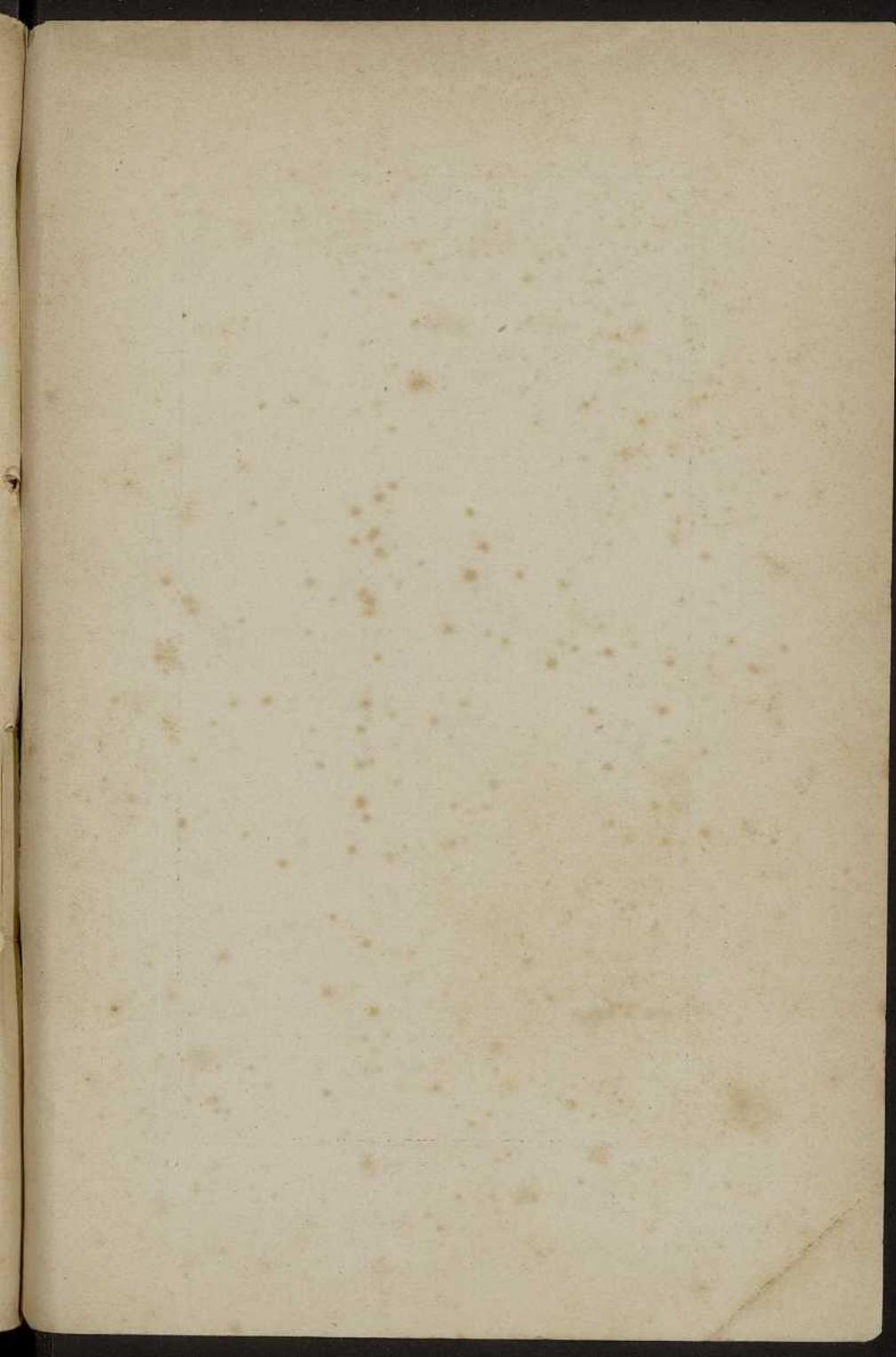
épître à César

ÍNDECE.

Páginas.		Páginas.	
Adicatórea.	5	Eu a naide mal fago.	67
Saudó de gratitú.	11	Carta dirixida ó Xurado d'o	
Dos palabras.	19	Certáme literareo d'o ano	
'A mamoreea de Rosalía Cas-		1892.	69
tro de Murguía.	25	Terás moita bondade.	73
'Os moi apreceabres endi-		Palique.	75
vídos d'a laureada so-		'A feiticeira nena Xoana	
ciedá coral «A Oliva» de		Martin Veiga.	77
Vigo.	27	O que quero.	79
Non seas cascabeleira.. . .	29	O Látego.	81
Concepción Arenal.. . . .	33	N'o coarto aniversario d'o	
A festa d'o Patrón.. . . .	35	meu quirido curman Ou-	
'A Rexente.	37	tavio Lois.	83
'A laureada pianista Bal-		Trescentas libras de cera. .	85
banera Perez n'o dia d'o		As miñas bágoas.	87
seu santo.	39	Por que non.	89
Moi bos días Galiciano. . .	41	O millor retrato.	91
Fe... Esperanza...	45	N'o album d'a miña filla. .	93
O que fixen...	47	¿Quen tén a culpa?.	95
'O meu amigo Xan.	51	'Os ilustrados e bondosos	
Burros.!	53	fillos d'a Pelra d'os mi-	
A min, qui?..	57	res.	97
Por faltarlle protección. .	59	Morriñadas.	99
Antre amigos.	61	Obras en verso d'o mismo	
Está visto!.	63	autor.	101
Sen que poida remedeo. .	65		

PRECIO DE ESTA OBRA: 2 PTAS.

REAL

A

3

B

